

Rahata reformid

Katrin Rehema – Eesti Arstide Liit

Arstide liidu volikogu pidas kevadise koosoleku 29. mail Tallinnas. Arutelu peateemaks oli mõni päev varem avaldatud koalitsioonilepe, mis sisaldab ka tervishoiu plaanitavaid muudatusi.

Tervishoiule pööratakse leppes päris palju tähelepanu, kuid kõige olulisemale küsimusele – mis saab rahastamisest ja tervisekassa puudujäägist – see vastust ei anna. Tervishoiukorralduse muudatusi kirjeldatakse peamiselt sõnadega: töötame välja arengusuunad, koostame põhimõtted, viime läbi analüüsi, vaatame üle õiguslikud alused jne. Leidub siiski ka konkreetsemaid lubadusi, näiteks IT-lahenduste kasutajasõbralikumaks tegemiseks valmistatakse ette infosüsteemide konsolideerimist, ühendatakse andmebaase, vähendatakse andmete dubleerimist ja lihtsustatakse nende liikumist.

Elavama diskussiooni tekitasid pädevuse hindamine ja e-konsultatsioon.

Liiguvad mõtted muuta pädevuse hindamine kõigile tervishoiutöötajatele kohustuslikuks, otsustatud seda siiski veel ei ole. Riigikontroll leidis, et hindamise on läbinud vähesed arstid, kuid küsimuse arutelul Riigikogus nenditi, et arste, kelle pädevuses on põhjust kahelda, pole samuti palju. Nende kontrollimisega tuleks tööpoolest tegelda, aga kõigi arstide laushindamisele ressursse kulutada ei tundu otstarbekas. Volikogu arvates on pädevuse hindamine vajalik, kuid süsteem peaks olema mõistlik, sihipärane ja proportsionaalne. Riik võiks toetada erialaseltse, kes on pädevuse hindamiseks loonud oma süsteemid, mis vabatahtlikkuse alusel hästi toimivad. Hindamise populaarsust arstide seas aitaks tõsta palgalisa selle läbinutele, mitte aga karistused mitteläbimise eest.

Täienduskoolituse kättesaadavusega pole ka kahjuks kõik korras. Tervisekassa hinnad sisaldavad koolituskulu 1049 eurot

arsti kohta aastas, mõnes haiglas aga piirdub see summa paarisaja euroga. Paljudel on keeruline täiendusele minna, sest pole asendajat, kes sel ajal patsiente raviks. Kitsastel erialadel leiab vajalikke koolitusi sageli ainult välismaalt. Kõigepealt tuleb lahendada need probleemid, et enne hindamist oleks tagatud võimalused pädevuse hoidmiseks.

Sotsiaalminister käis välja idee kaotada saatekirjad ja minna täielikult üle e-konsultatsioonidele. Arstide liit tegi erialaseltsidele küsitluse, millele vastanud kolmekümnest seltsist toetas seda mõtet kolmandik. E-konsultatsiooni plussideks loetakse võimalust sõeluda välja kiiremini eriarstiabi vajavad patsiendid, vähendada põhjendamatu suunamisi ja säästa nii arstide kui ka patsientide aega ning tervisekassa raha. Olulisemate miinustena nimetati perearstide töö ebaühtlast kvaliteeti ja eriarstide töökoormuse kasvu. Enamik seltse leidis, et osa patsiente vajab kindlasti kontaktvastuvõttu ja eelnev e-konsultatsioon tekitab topelttööd ning paneb eriarstid registratuuri rolli. Muretseti, et e-konsultatsioonide mahu hüppeliseks suurendamiseks (2024. aastal oli neid 11,5 protsenti kõigist suunamistest) pole võimekust ja juba praegu vastavad paljud neile pärast tööaega. Õigeks peetakse valikulist kasutust sõltuvalt erialast, haigla töökorraldusest ja patsiendi vajadustest.

Lõpuks jõuti taas tervishoiu rahastamise juurde. Praeguste prognooside järgi lõpevad tervisekassa reservid paari aastaga. Selle vältimiseks kõnelevad poliitikud 10protsendilisest kulude kärpest. Ekspertide hinnangul saaks kokku hoida 1–2 protsenti, suurema kärpimise korral tuleb vähendada raviteenuseid. Volikogu arvates peaksid poliitikud siis selgelt välja ütleva, millist arstiabi patsiendid enam ravikindlustuse eest ei saa. Arstidele ja raviasutustele niisuguste valikute tegemist jätta ei tohi.

Katrin Rehema